

Dosarul nr. 1ra-1463/2015

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

02 decembrie 2015

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componentă:

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Liliana Catan

Ion Guzun

examinînd admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de procurorul de nivelul Procuraturii Curții de Apel Chișinău, Dumitru Calendari, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 iulie 2015, în cauza penală în privința inculpaților

Deli Aliona Victor, născută la 10.07.1971, originară și domiciliată în mun. Comrat, str. Fedco 27, ap.3

și

Tatar Artur Constantin, născut la 14.08.1974, originar și domiciliat în mun. Comrat, str. Novaia 30, ap.10,

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 14.03.2009-20.12.2011;

Instanța de apel: 25.05.2012-27.07.2015;

Instanța de recurs: 21.10.2015-02.12.2015,

CONSTATĂ :

1. Prin sentința Judecătoriei Comrat din 20 decembrie 2011:

- *Deli Aliona*, a fost recunoscută vinovată și condamnată în baza art. 42 alin. (5), art. 190 alin. (2) lit. b) Cod penal la amendă în mărime de 700 unități convenționale - 14 000 (paisprezece mii) lei, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de răspundere de stat pe termen de 2 ani;

Au fost recalificate acțiunile lui *Deli Aliona* de la art. 328 alin. (3) lit. d) Cod penal la alin.(1) art. 328 Cod penal și de la art. 361 alin. (2) lit. b), d) Cod

penal la art. 361 alin. (2) lit. b) Cod penal, însă în legătură cu expirarea termenului de prescripție procesul penal a fost încetat.

- *Tatar Artur*, a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 190 alin. (2) lit. b) Cod penal la amendă în mărime de 700 unități convenționale -14 000 (paisprezece mii lei, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de răspundere de stat pe termen de 2 ani;

Acțiunile inculpatului au fost recalificate de la lit. b), d) alin. (2) art. 361 Cod penal la lit. b) alin. (2) art. 361 Cod penal, însă în legătură cu expirarea termenului de prescripție procesul penal a fost încetat.

2. Pentru a pronunța sentința instanța de fond a stabilit că, *Deli Aliona* activînd în calitate de consultant la Direcția pentru privatizare și administrarea proprietății de stat UTA Găgăuzia și concomitent, în funcția de secretar al Comisiei de privatizarea fondului de stat de locuințe, astfel, fiind persoană cu funcție de răspundere de caracter administrativ și de dispoziție, inclusiv, în baza procurii nr. 221 din 01.07.2003, cu dreptul de semnarea contractelor de vânzare-cumpărare, transmitere-primire a apartamentelor în proprietate privată, în luna noiembrie a anului 2004, a intrat în cîrdășie cu Tatar Artur pentru contribuirea acestuia la sustragerea apartamentului nr. 10 de pe str. Novaia nr. 30, din mun. Comrat, atribuită anterior lui Cîlcic N. Gh.

Astfel, *Deli Aliona* la 16.11.2004, depășind în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate de Legea nr. 443-XIII din 04.05.1995 a Legii serviciului public, și instrucțiunile de serviciu, contrar prevederilor art. 1 a Legii nr.1324-XLL din 10.03.1993 a Legii privind privatizarea fondului de locuințe, ce prevede că, dreptul de privatizare a locuinței au persoanele, căror au fost atribuite locuințe, din bugetul de stat, pe cînd Tatar Artur astfel de locuință nu i-a fost atribuită.

Contrar art. 11 alin. (4) a Legii menționate ce prevede că, hotărîrea privind transmiterea în proprietate privată a apartamentului se adoptă numai de comisia de privatizare a fondului locativ, *Deli Aliona* în lipsa acestei hotărîri, a întocmit un contract de vânzare-cumpărare a apartamentului cu trei odăi, nr. 10, situat pe str. Novaia nr. 30, din mun. Comrat, cu suprafața de 53,4 m², precum că apartamentul a trecut în proprietatea lui Tatar Artur.

Contractul fictiv semnat de *Deli Aliona* cu date false privind existența hotărîrii comisiei și cu extrase fictive din hotărîrea nr. 7 din 28.07.2004 și certificatul nr. 463 din 16.11.2004, care au servit temei pentru autentificarea notarială contractului și înregistrarea la Oficiul Cadastral Teritorial Comrat dreptului de proprietate al apartamentul nr. 10, str. Novaia 30, mun. Comrat, după Tatar Artur, cauzînd bugetului municipal al Consiliului municipal Comrat

prejudiciu material.

Astfel, *Tatar Artur* în anul 1994 cu învoirea lui *Cîlcic E.X.* s-a instalat temporar în apartamentul nr. 10, str. Novaia nr. 30, mun. Comrat, care anterior, prin Hotărîrea Executivului Consiliului oraşenesc Comrat din 30.05.1978, a fost atribuită lui *Cîlcic Nicolai* în baza ordinului de repartiţie nr.1022 din 19.07.1978.

Totodată, *Tatar Artur* cunoştea faptul că acest apartament din anul 1986 a fost rezervat după *Cîlcic Nicolai* care a plecat la muncă în Federaţia Rusă, însă *Tatar Artur* cunoştea despre faptul că apartamentul nu este privatizat şi a apărut intenţia de a însuşi apartamentul ce prezintă fondul de locuinţe de stat, şi la 29.10.1999, în scopul realizării acestei intenţiei, fără temei legale, a obţinut viza de reşedinţă în acest apartament.

Deli Aliona, în luna noiembrie a anului 2004, a intrat în cîrdăşie cu *Tatar Artur*, care avea scopul însuşirii apartamentului nr.10, str. Novaia 30, mun. Comrat, acţionînd în interesele lui *Tatar Artur*, ştiind cu certitudine că acesta nu are dreptul de privatizare a acestui apartament, folosind situaţia de serviciu şi depăşind atribuţiile de serviciu, a confecţionat, întocmit şi a semnat un şir de documente false din numele Direcţiei pentru privatizare şi administrarea proprietăţii de stat al UTA Găgăuzia, pe care le-a transmis lui *Tatar Artur* şi anume:

- contractul de vânzare-cumpărare al apartamentului cu trei odăi, nr.10, str. Novaia 30, mun. Comrat (în trei exemplare), privind transmiterea lui *Tatar Artur* a acestui apartament gratuit, cu achitarea sumei echivalente de 1 320,20 lei;

- certificatul nr. 463 din 16.11.2004 (2 expemplare), privind faptul precum că, *Tatar Artur* a privatizat apartamentul nr. 10, str. Novaia 30, mun. Comrat, în baza hotărîrii comisiei din 28.07.2004 la privatizarea apartamentului;

- extrasul din hotărîrea nr. 7 din 28.07.2004, precum că lui *Tatar Artur* i-a fost transmis în proprietate privată locuinţa de stat apartamentul situat în mun. Comrat, str. Novaia 30, apartamentul nr. 10, cu suprafaţa de 53,4 m² în valoarea de 1 320,2 lei, în care a contrafăcut semnătura preşedintelui comisiei de privatizare, *Zlatova L.N.*, necesare lui *Tatar Artur* pentru privatizarea ilegală şi înregistrarea la OCT Comrat dreptului de proprietate pe apartamentului menţionat şi a transmis aceste documente lui *Tatar Artur*.

Ulterior, *Tatar Artur*, la 16.11.2004 ştiind cu certitudine că documentele sunt false folosindu-se de ele, a înregistrat contractul semnat de el şi *Deli Aliona*, la notarul *Sencenco R.I.* şi s-a adresat la OCT Comrat şi a înregistrat dreptul de proprietate pe imobilul menţionat.

În urma înşelăciunii comise împreună de *Tatar Artur* şi *Deli Aliona*, a fost primit apartamentul (în valoare de 44 900 lei) menţionat în proprietate de *Tatar*

Artur, cauzînd bugetului municipal prejudiciu.

2.1. De către organul de urmărire penală acțiunile lui Deli Aliona și Tatar Artur au fost încadrate în prevederile art. 42 alin. (5), 195 alin. (2) (red. 2002), 361 alin. (2) lit. b), d), art. 328 alin. (3) lit. d) Cod penal.

3. Nefiind de acord cu sentința a declarat apel procurorul, solicitînd casarea acesteia, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărîri prin care *Deli Aliona* să fie condamnată:

- în baza art. 328 alin. (3) lit. d) Cod penal la 7 ani închisoare cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de stat în organele administrației publice centrale și locale pe termen de 3 ani;

- în baza art. 42 alin. (5) Cod penal, art. 190 alin. (5) Cod penal la 9 ani închisoare cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de stat în organele administrației publice centrale și locale pe termen de 3 ani;

- în baza art. 361 alin. (2) lit. b), d) Cod penal de încetat procesul penal în legătură cu termenul de prescripție a tragerii la răspundere penală.

În baza art. 84 Cod penal pentru concurs de infracțiuni prin cumul parțial al pedepselor, de stabilit pedeapsa definitivă lui Deli Aliona sub formă de închisoare pe termen de 10 ani cu executarea pedepsei în penitenciar pentru femei, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții în organele administrației publice centrale și locale pe termen de 5 ani.

Tatar Artur să fie recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal la 11 ani închisoare cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de stat în organele administrației publice centrale și locale pe termen de 5 ani.

În baza art. 361 alin. (2) lit. b), d) Cod penal, să fie încetat procesul penal cu liberarea de răspundere penală în legătură cu prescripția tragerii la răspundere penală.

Să se încaseze de la inculpați în beneficiul Primăriei și Consiliului municipal Comrat, cheltuieli de judecată în mărime de 1 386,49 lei pentru evaluarea imobilului și în mod solidar de încasat de la inculpați în beneficiul Procuraturii Generale cheltuieli de judecată legate de citarea experților și efectuarea expertizei, în mărime de 1 404 lei.

În motivarea apelului s-a invocat că, sentința primei instanțe este ilegală și neîntemeiată, a fost emisă neîntemeiat în partea recalificării acțiunilor inculpaților din cauza evaluări incorecte a prejudiciului cauzat prin acțiunile inculpaților, privind valoarea imobilului sustras.

Astfel, prima instanță la recalificarea acțiunilor inculpaților s-a bazat pe raportul de expertiză CNEJ nr. 1768 din 12.07.2010 (experții Gordînschi A. și

Gasnaș N.) privind valoarea apartamentului nr. 10, str. Novaia 30, mun. Comrat pentru data de 16.11.2004, valoarea de 44 900 lei.

Apelantul a considerat că, raportul de expertiză nr.1768 din 12.07.2010 prezintă îndoieli vădite în corectitudine și nu poate fi pus la baza sentinței, deoarece, la urmărirea penală s-a confirmat că, valoarea apartamentului sustras constituie mai mult de 5 000 unități convenționale. Astfel, evaluarea apartamentului la data de 16.11.2004 a constituit 320 946 lei, fiind efectuate expertize repetate de Camera de Comerț și expertiza independentă „CEXIN”.

Apelantul a menționat că, în conformitate cu prevederile art. art. 93, 101 Cod de procedură penală privind admisibilitatea și aprecierea probelor și art. 143 Cod de procedură penală, în calitate de probe pot fi admise și alte probe (în afară de expertize), înscrișuri, constatări științifice, și nu este cazul obligatoriu de efectuarea expertizei. Astfel, pentru stabilirea valorii bunului sustras poate fi confirmat și prin alte probe, prin evaluarea efectuată de către un specialist licențiat.

Partea apărării a contestat proba prezentată de acuzarea de stat și a fost efectuată expertiza de CNEJ nr. 1215 din 18.05.2010 (experții Fridjoi A. și Babițchii N.) care au valorificat imobilul la prețul de 46 500 lei, deși anterior Camera de Comerț UTA Găgăuzia a apreciat valoarea de 127 000 lei.

Procurorul a contestat raportul de expertiză nr. 1215 din 18.05.2010, în partea aplicării coeficientului de evaluare, și a fost numită expertiza repetată (nr. 1768, experții Gordînschi A. și Gasnaș N.), acest raport de expertiză, de asemenea a fost contestat de procuror.

Apelantul a considerat că este inadmisibilă ca probă opinia Agenției Relații Funciare și Cadastru a Republicii Moldova care a pus la îndoială raporturile de expertiză efectuate de experții CNEJ, considerînd că prețul real stabilit de experți este mai mic de 10-20% de prețul de piață individual pentru fiecare imobil și nu poate fi mai mic de 99 498 lei.

De către experți a fost aplicat eronat coeficientul pentru calcularea valorii imobilului, reieșind din unitatea-teritorială aflării acestui imobil. Astfel, experții urmau să aplice coeficientul C/1 (în mărime de 1.0-1.2) și valoarea de piață al apartamentului constituie suma mai mare de 44 900 lei (suma indicată de prima instanță în sentință).

Cea mai reală sumă a evaluării imobilului pentru situația din anul 2004 stabilită prin raportul eliberat de Camera de Comerț și industrie, Filiala UTA Găgăuzia, constituie suma de 127 000 lei. Astfel, s-a reieșit la calificarea acțiunilor inculpaților din valoarea imobilului de 127 000 lei, ce constituie prejudiciul în proporții deosebit de mari, deoarece, depășește 5 000 unități

convenționale.

Totodată, apelantul a menționat că, prima instanță nu a soluționat problema achitării cheltuielilor judiciare în beneficiul Primăriei mun. Comrat și Procuraturii Generale.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Cahul din 27 iulie 2015 a fost respins apelul declarat, ca nefondat, cu menținerea sentinței fără modificări.

4.1. La adoptarea soluției instanța de apel a conchis că, prima instanță corect a stabilit situația de fapt și de drept și întemeiat au fost recalificate acțiunile lui *Deli Aliona* pe alin.(1) art. 328 Cod penal, art. 361 alin. (2) lit. b) Cod penal și art. 42 alin.(5), art. 190 alin. (2) lit. b) Cod penal, iar al inculpatului *Tatar Artur* pe lit. b) alin.(2) art. 361 Cod penal și art. 190 alin. (2) lit. b) Cod penal, fiindu-i stabilită o pedeapsă echitabilă în baza probelor administrate în cauză, apreciate în mod corespunzător.

Principalul argument al apelului declarat de procuror constituie evaluarea incorectă a bunului obiect al infracțiunii - apartamentul nr. 10, str. Novaia 30, mun. Comrat, UTA Găgăuzia.

Pentru verificarea argumentelor apelului declarat de procuror și la cererea acestuia, instanța de apel a dispus efectuarea expertizei.

În cadrul urmăririi penale și la examinarea cauzei în judecată au fost efectuate (în mod repetat) evaluări a imobilului și expertize de evaluare:

- raportul de evaluare din 16.02.2009 (vol. I, f.d. 177-198) întocmit de Societatea în Nume Colectiv „Velicov” și potrivit acestui raport, valoarea de piață al apartamentului nr. 10 cu trei odăi, situat pe str. Novaia 30 mun. Comrat, la 16.11.2004 constituie 231 081 lei;

- raportul de evaluare nr. 0274111 din 22.02.2010 (vol. III, f.d. 55-63) efectuată de Filiala UTA Găgăuzia al Camerei de Comerț și Industrie (evaluator Cîvîrjic I.C.), pentru data de 16.11.2004 valoarea de piață al apartamentului nr. 10 situat pe str. Novaia 30, mun. Comrat , constituie 127 000 lei;

- raportul nr. 1215 din 18.05.2010 valoarea apartamentului nr. 10, amplasat în mun. Comrat, str. Novaia 30, în perioada anului 1994, constituie 5 500 lei, iar valoarea acestui apartamentului în perioada de 16.11.2004, constituie 46 500 lei;

Prin scrisoarea nr. 163/15 din 13.01.2011 (vol. III, f.d. 117) Centrul Național de Expertize Judiciare a restituit cauza penală fără efectuarea expertizei din cauza lipsei experților în domeniu privind evaluarea imobilelor și imposibilitatea formării comisiei de experți. Totodată, s-a menționat că la expertizele precedente s-a utilizat Anexa nr.10 la indicațiile metodologice privind determinarea valorii estimative a complexului patrimonial al întreprinderii

modificat prin Hotărîrea Guvernului nr.996 din 14.05.2002. În raportul de expertiză s-a strecurat eroare privind r. HG la pct. 4, fiind corect nr. HG 596.

Potrivit răspunsului Agenției Relații Funciare și Cadastru din 05.04.2011 (vol. III, f.d. 132-133), raporturile: a) raport de evaluare nr.0274111, din 22.02.2010 executat de Camera de Comerț și Industrie (valorificat de 127 000 lei); b) raport de expertiză nr.1215, din 18.05.2010 executat de CNEJ (valorificarea de 46 500 lei); c) raport de expertiză nr. 1768, din 12.07.2010 întocmit de CNEJ (valorificat de 44 900 lei), nu corespunde indicațiilor metodologice privind determinarea valorii estimative, fiind aplicată doar metoda de valorificare - metoda de cheltuieli, însă este recomandată folosirea metodei de comparare. Totodată, la raporturile de expertiză este incorect aplicat coeficientul -0,8, pe când urma să fie aplicat coeficientul 1.0 -1.2. Se consideră mai mult aplicabil raportul de valoare întocmit de Camera de Comerț și Industrie, valoarea minimă al imobilului poate fi estimată cel puțin **99 498 lei**.

Astfel, conform concluziei de evaluare întocmită de Centrul Expertize Independente SRL „CEXIN”, valoarea de piață al apartamentului nr. 10, str. Novaia 30, mun. Comrat, pentru perioada de 16.11.2004 constituie **107 000 lei**.

Instanța de apel a precizat că, potrivit procesului-verbal de imposibilitate de a întocmi raport de expertiză nr. 1770 din 09.10.2013, s-a concluzionat că, de a stabili prețul de piață a apartamentului nr. 10 din str. Novaia 30, mun. Comrat, nu este posibil din cauza lipsei unei informații ample asupra obiectului cercetării. Ulterior, prin raportul de expertiză judiciară nr. 814 din 25 mai 2015 (f.d. 342 - 346, Vol. III), s-a concluzionat că, în rapoartele de expertiză efectuate de către experții CNEJ, și anume nr. 1215 din 18.05.2010 și nr. 1768 din 12.07.2010, metoda de evaluare aplicată la evaluarea apartamentului nr. 10 din str. Novaia 30, mun. Comrat, a fost utilizată în strictă conformitate cu legislația în vigoare în domeniul evaluării bunurilor imobile.

Referitor la coeficienții aplicați la efectuarea expertizelor nominalizate, experții nu se pot expune în prezent asupra corectitudinii aplicării acestora, din considerentul că, din data întocmirii rapoartelor de expertiză și pînă în prezent s-au produs schimbări în baza normativă, precum și din faptul că la momentul actual experții nu dispun de sursele utilizate la efectuarea expertizelor nominalizate privind coeficienții aplicați.

Reieșind din faptul că metoda aplicată la evaluarea imobilului în litigiu în rapoartele de expertiză efectuate de către experții CNEJ, și anume: nr. 1215 din 18.05.2010 și nr. 1768 din 12.07.2010, sunt autentice, apartamentul nominalizat nu poate fi supus evaluării.

Ținînd cont că în cauză au fost prezentate rapoarte de evaluare și expertize

de evaluare cu concluzii contradictorii, în conformitate cu prevederile art. art. 93, 101 Cod de procedură penală, privind admisibilitatea și aprecierea probelor, instanța de apel a considerat corectă soluția primei instanțe de admitere ca probă *raportul de expertiză CNEJ nr. 1768 din 12.07.2010* prin care a fost stabilită valoarea apartamentului nr. 10, str. Novaia 30, mun. Comrat pentru data de 16.11.2004, în mărime de **44 900 lei**. Expertizele ulterioare de verificare a corectitudinii acestei expertize nu au constatat încălcări la efectuarea expertizei respective, astfel, nu sunt întemeiate argumentele apelului de inadmisibilitate a acestei probe.

Afirmația apelantului că este admisibilă ca probă *opinia Agenției Relații Funciare și Cadastru a Republicii Moldova* (nu poate fi mai mic de 99 498 lei), care a pus la îndoială raporturile de expertiză efectuate de experții CNEJ, cât și raportul de evaluare al *Camerei de Comerț UTA Găgăuzia* (care a stabilit valoarea de 127 000 lei), a fost respinsă de instanța de apel ca fiind contradictorii contravin raportului de expertiză ce a stabilit valoarea cu certitudine în mărime de 44 900 lei. Prin efectuarea în cauză a mai mult de 6 evaluări și expertize au fost verificate toate argumentele acuzării de stat, cu respectarea drepturilor ambelor părți de a prezenta probe, în conformitate cu prevederile art. 100, 101 Cod de procedură penală.

Referitor la cererea privind încasarea cheltuielilor judiciare în beneficiul Primăriei mun. Comrat și Procuraturii Generale, instanța de apel a menționat că este neîntemeiată, deoarece cheltuielile pentru numirea expertizei nu sunt cheltuieli judiciare prevăzute de alin.(2) art. 227 Cod de procedură penală, mai mult Primăria mun. Comrat a renunțat la acțiunea civilă în cauza penală și prin încheierea din 25.03.2010 cererea a fost admisă de instanța de judecată.

5. Împotriva deciziei menționate procurorul a declarat recurs ordinar, invocând prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) și 12) Cod de procedură penală solicitând casarea acesteia și remiterea cauzei la o nouă rejudecare în aceeași instanță de apel, deoarece eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În motivarea recursului indică că:

- instanța de apel nu s-a expus asupra argumentelor procurorului cu privire la corectitudinea efectuării evaluării apartamentului făcută anterior la 16.09.2009 de SNC „Великов” și anexată la (Vol. I, f.d. 177-198), cu indicarea costului de evaluare și costului de piață a apartamentului respectiv, sume de 320 946 lei și 231 081 lei;

- nu s-a dat răspuns la faptul că la efectuarea expertizei au fost folosiți coeficienți cu datele greșite;

- concluziile expertizelor judiciare nr.1215 din 18.05.2010 și nr.1768 din 12.07.2010 nu pot fi admisibile, au fost făcute în baza unor date false, fapt confirmat și prin documentul oficial al Agenției Relații Funciare și cadastru din 05.04.2011;

- conform raportului de expertiză nr.1215 din 18.05.2010, la calcularea valorii apartamentului nr.10 din str. Novaia 30, din mun. Comrat, s-a folosit coeficientul – C1-coeficientul unității teritorial-administrative care este egal cu 0,8;

- expertizele menționate nu pot fi autentice și valoarea apartamentului indicat în concluziile expertizelor nu corespund realității din cauza modificării coeficienților făcută de către expertul N. Gasnaș, deoarece expertul A. Gordînschi a declarat că dînsul a efectuat expertiză cu expertul N. Gasnaș, datele și tabelele nu le-a pregătit, dar rezultă că tabelele au fost pregătite de către expertul N. Gasnaș, care le-a semnat și a aplicat ștampila. Deci, coeficientul care putea fi aplicat la C1 trebuia să fie de 1,0, iar valoarea apartamentului trebuie să fie mult mai mare, ce depășește suma de 50 000 lei prin simpla recalculare conform schemelor prezentate de evaluatori și experți;

- instanțele de judecată au lăsat fără apreciere circumstanțele care influențează la stabilirea pedepsei și la executarea sau neexecutarea acesteia de către inculpați, iar faptul că anterior Deli Aliona a fost condamnată și instanța de apel a precizat că dînsa se caracterizează pozitiv, este neîntemeiat;

- infracțiunea de depășirea atribuțiilor de serviciu și falsificarea de documente cu cauzarea de daune, pe dosarul în cauză, cum s-a stabilit, în afară de pericolul social sporit, afectează grav autoritatea și imaginea instituțiilor, organizațiilor publice, iar pedeapsa stabilită inculpaților nu corespunde scopului pedepsei penale prevăzute de art. 2 și art. 61 Cod penal.

6. Examinînd admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal conchide că acesta este vădit neîntemeiat din următoarele considerente.

Conform art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, *instanța de recurs examinînd admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărîrii instanței de apel, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.*

În sensul art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, *hotărîrile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel.*

Astfel, erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial. Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect

legea la faptele reținute prin hotărîrea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Instanța de recurs este în drept să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci cînd se constată comiterea unei erori de drept, dar va ține seama de starea de fapt deja constatată prin hotărîrea judecătorească definitivă.

Din textul recursului declarat de procuror rezultă că invocă drept temei art. 427 alin. (1) pct. 6), 10), 12) Cod de procedură penală.

Conform art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală *hotărîrea instanței de apel poate fi supusă recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel cînd instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărîrii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.*

Instanța de recurs precizează că recurentul referindu-se la pct. 6 din norma menționată nu indică care anume eroare de la acest punct a fost comisă de către instanța de apel la adoptarea soluției sale, mai mult ca atît, critică decizia recurată pentru aprecierea incorectă a probelor.

De asemenea, în motivarea poziției sale, recurentul descrie o parte din materialele cauzei, însă nu argumentează ilegalitatea hotărîrii instanței de apel din punct de vedere al erorilor de drept ce ar fi fost comise la judecarea cauzei.

Instanța de recurs, analizînd textul deciziei atacate constată că, temeiurile invocate de către recurent, prevăzute la art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală nu și-au găsit confirmare la examinarea recursului declarat, deoarece instanța de apel la examinarea cauzei a respectat prevederile art.414, 417 alin.(8) Cod de procedură penală și în hotărîrea adoptată s-a pronunțat asupra tuturor temeiurilor invocate în apel, aceasta cuprinzînd și motivele pe care se întemeiază soluția. Potrivit textului deciziei recurate se constată că, instanța de apel a cercetat toate probele prezentate în cauză și le-a apreciat din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității acestora, care au primit o apreciere la justa valoare, iar concluziile instanței sunt corecte și întemeiate.

De asemenea, Colegiul menționează că motivarea hotărîrii este un proces de analiză și sinteză a actelor și lucrărilor dosarului, care nu presupune în mod necesar expunerea tuturor elementelor amănunțit, atît timp cît sunt valorificate toate aspectele relevante din punct de vedere probatoriu și sunt menționate componentele obligatorii ale unei motivări a hotărîrii penale, așa cum s-a procedat, de altfel, în cauza de față.

Mai mult ca atât, din materialele dosarului rezultă că instanța de apel, la examinarea cauzei a ținut seama în deplină măsură de prevederile art. 27, 99 - 101 Cod de procedură penală, a cercetat sub toate aspectele probele administrate, le-a verificat minuțios, dându-le o apreciere justă prin prisma pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor.

Investită cu o situație de fapt, instanța de apel ca urmare a efectuării cercetării judecătorești, just a concluzionat că instanța de fond, analizând probele administrate corect a stabilit și a reținut vinovăția lui Deli Aliona în săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. 42 alin. (5), 190 alin. (2) lit. b) Cod penal și a recalificat acțiunile acesteia în baza art. art. 328 alin. (1) și 361 alin. (2) lit. b) Cod penal, iar lui Tatar Artur în baza art. 190 alin. (2) lit. b) Cod penal și a recalificat acțiunile acestuia în baza art. 361 alin. (2) lit. b) Cod penal.

Totodată, la judecarea apelului instanța a verificat probele și înscrisurile anexate la cauza penală și a celor suplimentar invocate, fapt confirmat prin procesul-verbal al ședinței de judecată (f.d. 247-248, Vol. III), iar careva completări sau întrebări din partea părților nu au parvenit.

Tot aici, Colegiul reține că, instanța de apel pe parcursul judecării cauzei a întreprins toate măsurile necesare pentru elucidarea dubiilor referitor la valoarea apartamentului dispunând efectuarea unui șir de expertize judiciare și în motivarea soluției a făcut o analiză amplă și corectă la toate rapoartele de expertiză și asupra concluziilor expertizelor judiciare care au un conținut contradictoriu.

De asemenea, instanța de recurs reține că conform raportului de expertiză nr. 814 din 25.05.2015, s-a concluzionat că metoda de evaluare aplicată la evaluarea apartamentului nr. 10 din str. Novaia 30, mun. Comrat, în rapoartele de expertiză nr. 1215 din 18.05.2010 și nr. 1768 din 12.07.2010, a fost utilizată în strictă conformitate cu legislația în vigoare în domeniul evaluării bunurilor imobile și reieșind din faptul că metodele de evaluare sunt autentice, apartamentul aflat în litigiu nu poate fi supus evaluării (f.d. 342-346, Vol. III). Prin urmare, Colegiul remarcă că instanța de apel corect a ajuns la concluzia instanței de fond și a luat în considerație la adoptarea deciziei sale raportul de expertiză nr. 1768 din 12.07.2010, prin care s-a concluzionat că valoarea apartamentului în litigiu, la 16.11.2004 constituie 44 900 lei (f.d. 88-92, Vol. III), la care este atașată și anexa nr. 1 și nr. 2, care prevede coeficienții conjuncturii cererii.

Referitor la coeficienții aplicați la efectuarea expertizelor nominalizate, experții nu s-au putut expune prin raportul de expertiză nr. 814 din 25.05.2015 asupra corectitudinii aplicării acestora, deoarece din data întocmirii rapoartelor de expertiză și pînă în prezent s-au produs schimbări în baza normativă, precum și

din faptul că la momentul actual experții nu dispun de sursele utilizate la efectuarea expertizelor nominalizate privind coeficienții aplicați.

Așa dar, instanța de apel corect a conchis că prima instanță întemeiat a stabilit situația de fapt și de drept și legal a recalificat acțiunile inculpaților.

Totodată, argumentele recurentului precum că instanța de apel incorect și unilateral a apreciat probele administrate în cauză, nu pot fi reținute ca temei de admitere a acestui recurs.

Colegiul penal constată că, instanța de apel s-a expus asupra tuturor probelor, elucidând faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei date, cercetînd amănunțit aspectele învinuirii înaintate și a apreciat fiecare probă, iar în concluziile sale a motivat admiterea unor probe și respingerea altora, conform art. 394 Cod de procedură penală. Astfel, din cuprinsul hotărîrii atacate se constată că, probele indicate de procuror au fost analizate și asupra acestora instanța de apel s-a expus întemeiat prin argumente fundamentate în fapt și în drept.

Din aceste considerente, Colegiul menține concluzia instanței de apel, iar careva eroare prevăzută în pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală nu a fost admisă, argumentele recurentului fiind lipsite de suport probatoriu de drept, fiind considerate declarative.

Cu referire la cele invocate de procuror în sensul prevederilor art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală care stipulează că *hotărîrile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanța de fond și de apel în cazul în care s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale*, Colegiul penal respinge acest argument, ca fiind neîntemeiat, din următoarele considerente:

Din actele cauzei, se constată că procurorul prin cererea de apel declarată a contestat recalificarea acțiunilor inculpaților, pe motiv că a fost incorectă evaluarea apartamentului aflat în litigiu, adică a obiectului infracțiunii și fără a-și exprima dezacordul asupra pedepsei aplicate lui Deli Aliona și Tatar Artur, însă conform art. 427 alin. (2) Cod de procedură penală, temeiurile menționate la alin. (1) pot fi invocate doar în cazul în care au fost invocate în apel sau încălcarea a avut loc în instanța de apel.

Cu toate astea, Colegiul penal statuează că, în cazul săvîrșirii unei infracțiuni instanța de judecată este singură în măsură să înfăptuiască nemijlocit acțiunea de individualizare a pedepsei pentru infractorul care a comis această infracțiune, avînd deplina libertate de acțiune în vederea realizării operațiunii respective, ținînd seama de regulile și principiile prevăzute de Codul penal, la stabilirea felului, duratei ori a cuantumului pedepsei.

În acest caz, instanța de recurs constată că recurentul este de acord cu starea de fapt stabilită de instanțele de judecată, însă hotărîrea instanței de apel, totuși este criticată în partea stabilirii pedepsei, care se consideră a fi una prea blîndă reieșind din modalitatea în care au acționat Deli Aliona și Tatar Artur.

În această ordine de idei, Colegiul penal referindu-se la alegațiile recurentului amintește că pedeapsa penală, potrivit art. 61 Cod penal, este o măsură de constrîngere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului, care are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvîrșirii de noi infracțiuni, atît din partea acestuia, cît și a altor persoane. Or, ca măsură de constrîngere, pedeapsa are pe lîngă scopul său represiv și o finalitate de exemplaritate, în ce privește comportamentul făptuitorului.

Pe de altă parte, pedeapsa și modalitatea de executare a acesteia trebuie individualizate în așa fel încît inculpații să se convingă de necesitatea respectării legii penale și evitarea în viitor a săvîrșirii unor fapte similare.

Prin urmare, Colegiul penal specifică că, în conformitate cu principiul individualizării pedepsei (art. 7 Cod penal) în coroborare cu criteriile generale de individualizare a acesteia, art. 75 alin. (1) Cod penal, instanța de judecată stabilește pedeapsa luînd în considerare caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvîrșite, motivul și scopul celor comise, persoana celui vinovat, caracterul și mărimea daunei prejudiciabile, circumstanțele ce atenuază sau agravează răspunderea, ținîndu-se cont de influența pedepsei aplicate asupra corectării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Chestiunea de individualizare a pedepsei este un proces obiectiv, de evaluare a tuturor elementelor circumscrise faptei și autorului, avînd ca finalitate stabilirea unei pedepse în limitele prevăzute de sancțiunea articolelor în baza cărora au fost condamnați inculpații. De altfel, individualizarea pedepsei constă din obligațiunea instanței de a stabili măsura pedepsei concrete stabilite lui Deli Aliona și Tatar Artur, necesară și suficientă pentru realizarea scopurilor legii penale și pedepsei penale.

Astfel, Colegiul penal menționează că, pedeapsa se consideră echitabilă cînd aceasta va impune inculpaților lipsuri și restricții ale drepturilor lor proporționale cu gravitatea infracțiunii săvîrșite și este suficientă pentru restabilirea echității sociale, adică a drepturilor și intereselor victimei, statului și întregii societăți, perturbate prin infracțiune.

Față de cele ce preced, Colegiul penal consideră că temei pentru aplicarea unei pedepse mai aspre în privința lui Deli Aliona și Tatar Artur nu se constată, iar pedeapsa, astfel cum a fost stabilită de către instanța de fond și menținută de

către instanța de apel, răspunde atât principiului proporționalității, cât și scopului prevăzut în art. 61 alin. (2) Cod penal, de restabilire a echității sociale, corectare a inculpaților, precum și de prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea acestora, cât și a altor persoane.

În consecință, Colegiul penal statuează că modalitatea de executare aleasă și cuantumul pedepsei aplicate inculpaților, este în acord cu principiul proporționalității având în vedere fapta comisă și urmările produse.

Din acest punct de vedere se conchide că, de fapt, în cauză nu s-a comis eroarea de drept prevăzută în pct. 10) a alin. (1) al art. 427 Cod de procedură penală la care se face referință, deci, nu persistă temeiul de casare a soluției adoptate de instanța de apel, iar pedeapsa stabilită inculpaților a fost aplicată în limitele legii.

Referitor la eroarea invocată prevăzută de art. 427 alin. (1) pct. 12) Cod de procedură penală, prin care *hotărîrea instanței de apel poate fi supusă recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel când faptei săvârșie i s-a dat o încadrare juridică greșită*, Colegiul penal respinge și acest argument, deoarece instanța de fond corect a încadrat acțiunile lui Deli Aliona în săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. 42 alin. (5), 190 alin. (2) lit. b) Cod penal și a recalificat acțiunile acesteia de la art. 328 alin. (3) lit. d) în baza art. 328 alin. (1) și de la art. 361 alin. (2) lit. b), d) la art. 361 alin. (2) lit. b) Cod penal, iar acțiunile lui Tatar Artur în baza art. 190 alin. (2) lit. b) Cod penal și a recalificat acțiunile acestuia de la art. 361 alin. (2) lit. b), d) în baza art. 361 alin. (2) lit. b) Cod penal.

La examinarea recursului instanța urmează să țină seama de fapta săvârșită și cum aceasta a fost stabilită de către instanța de fond iar ulterior menținută de instanța de apel, și dacă această faptă a fost încadrată în norma penală corectă, iar dacă fapta s-a încadrat într-o altă normă penală, înseamnă că acesteia i s-a dat o încadrare juridică greșită.

Din textul deciziei recurate se constată că instanța de apel a cercetat toate probele prezentate și le-a apreciat din punct de vedere al pertinentei, concludenței și utilității acestora și care, în ansamblul lor, au confirmat vinovăția inculpaților Deli Aliona și Tatar Artur de săvârșirea infracțiunilor în baza cărora au fost condamnați de către instanța de fond, soluție menținută și de către instanța de apel. Conținutul probelor și valoarea lor probatorie este analizată în textul hotărîrii recurate și temeiuri de a pune la îndoială veridicitatea acestor probe, instanța de recurs nu a reținut.

Totodată, nu sunt relevante cauzei afirmațiile procurorului precum că probelor acuzării li s-au dat o apreciere eronată și în concluzie au dus la o

încadrare juridică greșită. Din materialele cauzei și anume procesele verbale ale ședințelor de judecată, decizia Colegiului penal al Curții de Apel Cahul rezultă că conținutul lor este expus clar, coerent și coincide întocmai cu cele relatate de părți, iar în ansamblu au primit o apreciere obiectivă.

Astfel, eroarea gravă de fapt nu este prezentă în cauza dată și se respinge de către instanța de recurs.

Instanța de recurs apreciază drept corectă stabilirea situației de fapt de către instanța de fond și just menținută de instanța de apel, precum și calificarea infracțiunii reținute în sarcina inculpaților, adică calificarea juridică corespunde semnelor faptelor prejudiciabile săvârșite de aceștia și semnele componenței infracțiunilor prevăzute în art. 42 alin. (5), 190 alin. (2) lit. b), 328 alin. (1), art. 361 alin. (2) lit. b) Cod penal.

Prin urmare, instanța de recurs susține soluția instanței de apel de menținere a sentinței prin care legal au fost recalificate acțiunile inculpaților în baza art. 190 alin. (2) lit. b) Cod penal, deoarece reieșind din valoarea bunului care este obiectul infracțiunii și care constituie 44 900 lei, nu constituie proporții deosebit de mari și nu este temei de încadrare în baza alin. (5) art. 190 Cod penal, așa precum a solicitat procurorul. Totodată, luând în considerație că Deli Aliona a contribuit la săvârșirea infracțiunii în calitate de complice, acțiunile acesteia au fost calificate în baza art. 42 alin. (5), 190 alin. (2) lit. b) Cod penal, pe când acțiunilor lui Tatar Artur nu li s-au atribuit norma menționată, deoarece neindicarea art. 42 Cod penal, care ar defini calitatea participăției lui Tatar Artur la comiterea infracțiunii de escrocherie nu afectează soluția, or, atât în învinuire cât și din materialele cauzei rezultă că dînsul a acționat ca autor la comiterea infracțiunii.

În context, comportamentul autorului trebuie calificat doar potrivit normei concrete ce sancționează fapta prejudiciabilă comisă, fără a fi necesară trimiterea către norma alin. (2) art. 42 Cod penal. Invocarea suplimentară a normei de la alin.(2) art.42 Cod penal nu ar face completă calificarea, ci din contra mai anevoioasă, or este clar de la sine că, la adoptarea normei din Partea Specială a Codului penal, legiuitorul descrie comportamentul autorului.

În continuare, Colegiul menționează că suma de 44 900 lei prin care a fost evaluat apartamentul nr. 10, str. Novaia 30, mun. Comrat nu constituie ca daune în proporții mari temei ce ar duce la încadrarea acțiunilor inculpaților în baza lit. d) alin. (2) art. 361 Cod penal. De aici reiese că instanța de fond just a recalificat acțiunile lui Deli Aliona și Tatar Artur în baza lit. b) alin. (2) art. 361 Cod penal și în legătură cu expirarea termenului de prescripție, conform art. 60 Cod penal, procesul penal a fost încetat.

Referitor la încadrarea acțiunilor lui Deli Aliona în baza art. 328 alin. (1) Cod penal Colegiul statuează că calificarea a fost înfăptuită corect, deoarece inculpata activînd în calitate de consultant la Direcția pentru privatizare și administrarea proprietății de stat UTA Găgăuzia, avea calitatea de funcționar public și nu persoană cu funcție de demnitate publică, calitate prevăzută în alin. (3) art. 328 Cod penal.

Totodată, art. 123 alin. (2) Cod penal stipulează noțiunea de persoană publică și instanța precizează că anume calitatea specială a subiectului prevăzut la art. 328 Cod penal, este ceea ce deosebește infracțiunea prevăzută la lit. b) alin. (3) art. 328 Cod penal de infracțiunea specificată la alin. (1) art. 328 Cod penal.

Luînd în considerație faptul că sancțiunea art. 328 alin. (1) Cod penal prevede pînă la 3 ani închisoare și conform art. 16 alin. (3) Cod penal, se încadrează în categoria infracțiunilor mai puțin grave pentru care persoana se liberează de răspundere penală dacă de la săvîrșirea infracțiunii au expirat 5 ani și reieșind din faptul că infracțiunea a fost comisă în anul 2004, instanța de fond corect a ajuns la concluzia de încetare a procesului penal pe acest capăt de acuzare, soluție menținută și de instanța de apel.

În urma celor menționate, Colegiul reține că decizia instanței de apel corespunde tuturor prevederilor legii de procedură penală, ea fiind motivată. Mai mult ca atît, instanța de apel a dat răspuns la toate argumentele invocate de apelant, a apreciat just probatoriul administrat, specificînd motivele pe care și-a întemeiat soluția adoptată, iar criticele din recursul declarat de partea acuzării în acest aspect sunt neîntemeiate.

Criticile formulate de recurent au format obiect de discuție la judecarea cauzei penale în instanța de fond și de apel și, căroră instanțele de judecată ierarhic inferioare, le-au dat o motivare corespunzătoare, argumentată și pe larg expusă în prezenta decizie, soluție pe care instanța de recurs și-o însușește pe deplin și a cărei reluare nu se mai impune, avînd în vedere și faptul că verificînd hotărîrea atacată în raport cu prevederile art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală temeuri de casare a hotărîrilor atacate, nu s-au stabilit.

În acest context, Colegiul conchide că temeiurile pentru recursul ordinar declarat de recurent, prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) și 12) Cod de procedură penală nu și-au găsit confirmarea în instanța de recurs și din aceste considerente este inadmisibil, ca fiind vădit neîntemeiat.

8. În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (1) și alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

D E C I D E :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de procurorul de nivelul Procuraturii Curții de Apel Chișinău, Dumitru Calendari împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 iulie 2015, în cauză penală în privința inculpaților Deli Aliona și Tatar Artur, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată publicată la 29 decembrie 2015.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Liliana Catan

Ion Guzun